

**Правило кола:
опановуємо техніку командної взаємодії
(командна робота)**

Тема: «Організація освітньої роботи з безпеки життєдіяльності»

Мета: допомогти педагогам набути досвіду командної взаємодії; активізувати вміння виконувати поставлені завдання на рівні з іншими; усвідомлювати зону особистої відповідальності в спільній справі; висловлювати свою думку, приймати або не приймати чужу; активно слухати.

Організаційний момент: запропонувати учасникам зустрічі об'єднатися в команди — кола — у яких будуть обговорюватись різні проблемні питання. Призначити кожній команді лідера і пояснити правила кола.

Правила кола:

- висловити свою думку має кожен;
- не можна перебивати, критикувати одне одного, нав'язувати свою думку іншим;
- необхідно точно вкластися у відведений для обговорення час.

Завдання лідера — скеровувати діяльність команди під час обговорення, стежити за дотриманням правил та часом, озвучувати рішення команди під час загального обговорення.

Кейси для обговорювання: для кожної команди роздається тематика з різних напрямків безпеки життєдіяльності (додаток 1) та пропонується добрати по 3-5 форм пізнавальної активності з дітьми для ознайомлення з правилами безпечної поведінки та по 3-5 форм освітньої діяльності на закріплення знань дітей. Обговорення до 5 хв.

Ускладнення: змінити лідера в командах та запропонувати добрати по 3 форми роботи з батьками, змінюючи і тематику для кожної команди.

Завдання на визначення ролі та ступеню активності кожного учасника командному колу. Учасникам команд пропонується проаналізувати:

- ставлення до лідера;
- взаємини одне з одним;
- позицію щодо групового завдання;
- виконання правил;
- дотримання часового регламенту;
- наявність прихованих негативних емоцій.

Питання для лідера кожної команди:

1. як почувався в цій ролі цієї команди,
2. як оцінюєш себе;

3. що було складно чи легко, чому;
4. Чи не намагалися учасники команди перекласти на тебе всю відповідальність за прийняте рішення.
5. чи не з'явився в команді неформальний лідер — учасник, який взяв на себе ініціативу, до якого всі дослухалися.
6. Чи замітив приховані негативні емоції в учасників команди (додаток 2).

Питання до учасників команди:

1. чи впорався лідер зі своїми завданнями;
2. чи зміг утримати команду від порушення правил;
3. чи не відволікався на роботу інших команд;
4. чи відволікав учасників своєї команди;
5. як діяла команда — за правилами чи ні;
6. Чи відчували ви, що команда діяла злагоджено?
7. На що були спрямовані зусилля учасників?
8. Чи встигали виконувати завдання за визначеним часом?
9. Кого з учасників можна визначити активним, доброзичливим, цілеспрямованим або не налаштованим діяти в команді? (додаток 3)

Завдання: запропонувати учасникам команд визначити правила неагресивного спілкування. Після визначення учасниками команд цих правил, їх можна доповнити (додаток 4).

Пожежна безпека

**Безпека в умовах воєнного
стану**

Один вдома

Безпека в побуті

Обережно, незнайомець

**Психологічна безпека (булінг,
фізичне, емоційне та психологічне
насилля)**

**Дорожньо-транспортний
травматизм**

Безпека в природі

Безпечний Інтернет

Наявність прихованих негативних емоцій

Спостерігаючи за учасниками команд, зверніть увагу, хто з них проявляє:

- *збентеження* — демонструє стиснуту позу, не дивиться в очі співрозмовникам, говорить коротко й тихо, робить повторювані нервові рухи, наприклад хитає ногою;
- *роздратування* — надто голосно говорить, перебиває й підганяє інших, свариться, сперечається, долучається до обговорення лише для того, щоб внести корективи в уже прийняте рішення;
- *тривожність* — довго не наважується висловити свою думку, говорить тихо, ніби вибачається, пояснює те, що не потребує пояснень, швидко капітулює, одразу погоджується з оцінкою інших.

Характеристика учасників

Активними є учасники, які взаємодіють з усіма членами команди, уважно слухають кожного, висловлюють свою думку й проявляють ініціативу, якщо виникають труднощі чи суперечки.

Доброзичливість учасників проявляється в емоційній налаштованості. Їхня міміка може виражати як зацікавлення й увагу, так і нудьгу та супротив. Тому поспостерігайте, як спілкуються члени однієї команди: доповнюють і підтримують одне одного в різних судженнях чи знецінюють думки інших.

Цілеспрямованість виражається у здатності учасників прийняти поставлене завдання й спрямувати зусилля на те, щоб віднайти ефективний спосіб розв'язати проблему. Навіть якщо із цим виникають складнощі.

Не налаштований діяти в команді той учасник, який часто коментує дії інших команд, відволікається на телефон, повертається до того, що вже обговорили.

Правила неагресивного спілкування

- ✓ Говоріть правду, але обирайте такі слова й інтонації, щоб співрозмовник зміг цю правду прийняти.
- ✓ Вислухайте співрозмовника, дозвольте йому завершити думку, перш ніж узяти слово.
- ✓ Попередьте співрозмовника, що не можете приділити розмові багато часу: «У мене всього п'ять хвилин».
- ✓ Підтримуйте співрозмовника словами — «розумію», «цікаво», і діями — усмішка, кивок голови тощо.
- ✓ Говоріть лише за себе, якщо вас у чомусь звинувачують, критикують: «Я вирішив, що... Я не зрозумів... Тепер я бачу...». Не переходьте особистих меж: «Ти мене не вчи... Ти сам сказав...».
- ✓ Використовуйте під час розмови відкриту позу — тримайте спину рівно, руки — вільно, а голову — прямо, ноги не зводьте одна за одну. Підтверджуйте свої слова помірною, не надто вираженою жестикуляцією.
- ✓ Ставте відкриті запитання, тобто такі, що потребують розгорнутої відповіді замість звичайних «так» чи «ні».
- ✓ Будьте щирими — щирість завжди помітна.

*За матеріалами журналу «Вихователь-методист дошкільного закладу» №10 2022 р. Стаття Світлани Бадер «Правило кола: опануємо техніку командної взаємодії»